

**TIP DEKANLAR KONSEYİ**  
**YABANCI DİLDE TIP EĞİTİMİ VE TIP BİLİM DOKTORU (MD-PHD)**  
**BÜTÜNLEŞİK PROGRAMI KOMİSYONU RAPORU**

**Yabancı Dilde Tıp Eğitimi**

Ülkemizde, ilk olarak 1982’de Hacettepe daha sonra İstanbul Üniversitelerinde, Türkçe eğitim veren tıp eğitimi programlarının yanı sıra %100 İngilizce tıp eğitimi programları da uygulanmaya başlanmıştır.

15 Ekim 2017’de Kayseri’de Tıp Dekanları Konseyi toplanarak yürütme kurulu seçimini gerçekleştirilmiş ve yürütme kurulu öncelikli sorunları saptayıp alt komisyonlar oluşturmuştur.

“İngilizce Tıp ve MD-PhD Bütünleşik Programları Alt Komisyonu”, 7 tıp fakültesinin dekan ve dekan vekillerinin katılımı ile 6 Şubat 2018’de Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde toplanarak ülkemizde yabancı dilde tıp eğitiminde durum analizi yapılmasını planlamıştır. Yabancı dilde eğitim uygulamasında eğitimsel ve yönetsel süreçlerin işleyişi ve işleyiş basamaklarındaki sorunların belirlenmesi amacı ile; İngilizce tıp eğitimi, Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki farklı dilde tıp eğitimi yürüten ve İngilizce tıp eğitimi programı için başvuru aşamasında olan tıp fakülteleri hedef fakülteler olarak belirlenmiştir.

Şubat 2018’deki komisyon toplantısında alınan kararlar doğrultusunda konu ile ilişkili öne çıkan öneriler aşağıda yer almaktadır:

- Program dilinin gerçekte %100 İngilizce olmadığı, klinik ortamlarda yapılan hasta ile ilişkili uygulamaların Türkçe olacağı bilgisinin sınav kataloglarında yer alması,
- Programın öğrenci sayısının iki program uygulayan fakültelerde 100’ü, tek program uygulayan fakültelerde 150’yi geçmemesi,
- Hazırlık sınavlarının uluslararası sınavlarda olduğu gibi konuşma, dinleme, yazma ve gramer olarak 4 aşamalı yapılmasının uygun olacağı,
- Öğretim üyelerinin yabancı dil sınav puanları, yabancı dilde ders vermeye yeterli olsa bile öğretim üyeliğine yeni atanacaklar için İngilizce ders anlatma zorunluluğunun getirilmesi,
- İngilizce programların akreditasyonu için kriterlerin belirli olmaması, bu nedenle bu komisyonun bu çalışmaları yaparken TEPDAD ile de koordinasyon içinde olması,
- İngilizce programların Türkçe programlardan farklı bir misyona sahip oldukları, dolayısı ile bugüne kadar yaşanan deneyimlerin mevcut programların geliştirilmesi için kullanılması ve yeni açılacak programlar için de bir yol gösterici olması,

- İngilizce programı olan tıp fakültelerine bir anket gönderilmesi, bu yolla tüm fakültelerin mevcut durumları (müfredat, uygulama, sınavlar, alt yapı, eğitici durumları vb.) ile sıkıntı yaşadıkları alanların belirlenmesi,

Ülkemizde, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı itibarıyla biri yeni başlangıç aşamasında olan 12 devlet üniversitesi ile, biri yeni başlangıç aşamasında olan 12 vakıf üniversitesi tıp fakültesi olmak üzere toplam 24 tıp fakültesinde İngilizce tıp eğitimi programı yürütülmektedir. Bu fakülteler Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından hazırlanan ve 56 soruluk üç bölümden oluşan Yabancı Dilde Tıp Eğitimi Uygulaması anketi, programın uygulandığı 22 tıp fakültesi ile başlangıç aşamasında olan 2 tıp fakültesine gönderilmiştir.

İngilizce tıp eğitimi ile ilgili olarak, anketler 16 tıp fakültesinin dekanları tarafından %66,7 (16/24) oranında yanıtlanmıştır.

Yanıtlayan tıp fakülteleri arasında; yedi tıp fakültesi %100 İngilizce ve %100 Türkçe, yedi tıp fakültesi ise sadece %100 İngilizce tıp programı uygularken, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında İngilizce programa ilk kez öğrenci alacak olan 2 tıp fakültesi ise halen %30 İngilizce tıp programı uygulamaktadır.

Tablo1 ve 2’de de görüldüğü gibi; genel olarak devlet üniversitelerinde (bir üniversite dışında) her iki dilde de tıp eğitimi uygulanırken, vakıf üniversitelerinde ağırlıklı olarak sadece %100 İngilizce tıp eğitimi uygulandığı gözlenmektedir.

**Tablo 1. İngilizce Tıp Programı Bulunan Devlet Üniversiteleri- Nisan 2018**

| Üniversite                          | Programın Akreditasyon Durumu                                   | 2017-2018 kontenjan (İngilizce) | Tıp Doktorluğu Eğitimi Başlangıç |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|
| ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ                | -                                                               | 72                              | 1964                             |
| GAZİ ÜNİVERSİTESİ                   | (Türkçe)<br>2011 (ilk), 2017(yeniden)<br>(İngilizce) 2018 (ilk) | 103                             | 1979                             |
| GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ              | -                                                               | 52                              | 1988                             |
| HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ              | (Türkçe ve İngilizce)<br>2011 (ilk), 2017 (yeniden)             | 175                             | 1963                             |
| İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ                  | -                                                               | 62                              | 1988                             |
| İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ<br>Cerrahpaşa | (Türkçe ve İngilizce)<br>2013 (ilk)                             | 72                              | 1967                             |
| İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ<br>İstanbul   | (Türkçe)<br>2013 (ilk)                                          | 62                              | 1967                             |
| MARMARA ÜNİVERSİTESİ*               | (İngilizce)<br>2011 (ilk), 2017(yeniden)                        | 200                             | 1982                             |
| MUĞLA SITKI KOÇMAN<br>ÜNİVERSİTESİ  | -                                                               | 41                              | 2010                             |
| ONDOKUZ MAYIS<br>ÜNİVERSİTESİ       | (Türkçe)<br>2012 (ilk), 2018 (yeniden)                          | 62                              | 1973                             |
| YILDIRIM BEYAZIT<br>ÜNİVERSİTESİ    | -                                                               | 164                             | 2010                             |
| ANKARA ÜNİVERSİTESİ (Yeni<br>kabul) | (Türkçe)<br>2013 (ilk)                                          | 50<br>(2018-2019)               | 1945                             |

\* Türkçe program bulunmuyor

**Tablo 2. İngilizce Tıp Programı Bulunan Vakıf Üniversiteleri- Nisan 2018**

| Üniversite                        | Programın Akreditasyon Durumu    | 2017-2018 kontenjan (İngilizce) | Tıp Doktorluğu Eğitimi Başlangıç |
|-----------------------------------|----------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|
| ACIBADEM MAA ÜNİVERSİTESİ*        | (İngilizce) 2017 (ilk)           | 70                              | 2009                             |
| BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ *         | -                                | 72                              | 2013                             |
| İSTANBUL ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ*   | -                                | 60                              | 2013                             |
| İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ     | -                                | 10                              | 2010                             |
| İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ        | -                                | 60                              | 2017                             |
| KOÇ ÜNİVERSİTESİ*                 | (İngilizce) 2018 (ilk)           | 40                              | 2010                             |
| MALTEPE ÜNİVERSİTESİ              | -                                | 48                              | 1997                             |
| OKAN ÜNİVERSİTESİ                 | -                                | 70                              | 2014                             |
| YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ*            | (İngilizce) 2014 (ilk)           | 85                              | 1996                             |
| DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ* (KKTC) | -                                | 10                              | 2012                             |
| YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ* (KKTC)   | -                                | 100                             | 2008                             |
| BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ (Yeni kabul) | (Türkçe) 2011(ilk) 2017(yeniden) | 30 (2018-2019)                  | 1998                             |

\* Türkçe program bulunmuyor

## **Sonuç ve Öneriler:**

Gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda; tüm fakültelerde daha üst dilimden öğrenci alma isteğinin yabancı dilde tıp eğitimi uygulanmasında ortak gerekçe olduğu gözlenmiştir. İkili programın uygulanması ile sadece İngilizce program arasında eğitim yönetimi, öğrenci sayısı ve kompozisyonu ile sınav başarısı açısından önemli farklılık olmadığı ortaya çıkmaktadır. %100 İngilizce programın, öğrencilerin yabancı dil hakimiyetini olumlu etkilediği ve sadece İngilizce programın uygulandığı fakültelerde öğrenci ve eğitici memnuniyetinin daha belirgin olduğu bulunmuştur. En önemli sonuç ise; gerçek anlamda %100 İngilizce eğitimin klinik dönemde uygulanmadığının anlaşılması ve bu nedenle programın pratiğe yansması da göz önüne alınarak ülkemiz koşullarında “%100 İngilizce” kavramının açıklığa kavuşturulması gerektiği yönündedir.

Çalışmanın kısıtlılıkları; katılımın ve sürenin yeterli olmaması, anket uygulamasının sadece yöneticilerle yapılmış olması ve diğer paydaşların görüşünün alınamaması, anketin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılamaması ve İngilizce tıp programı mezunlarının TUS ve/veya uluslararası sınavlardaki başarı durumu analizlerinin yapılamaması olarak ifade edilebilir.

Bu çalışmanın önemli sonuçlar ortaya koymasına karşın; daha ayrıntılı bir rapor oluşturmak için yukarıda belirtilen kısıtlılıkların giderilmesi ile birlikte yeniden değerlendirme yapılması daha uygun olacaktır.

## **Tıp Bilim Doktoru (MD-PhD) Bütünleşik Programı**

Temel sağlık ve klinik bilim alanında lisansüstü eğitim programını tıp fakültelerindeki standart eğitime entegre ederek oluşturulmuş özel bir eğitim programı olan Tıp-Bilim Doktoru (MD-PhD) Bütünleşik Programı, YÖK’ ün 15.07.2003 tarih ve 15273 sayılı yazısı ile 2003-2004 eğitim yılında ilk kez Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinde uygulanmaya başlanmıştır.

Şubat 2018’de Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde gerçekleştirilen alt komisyon toplantısında alınan kararlar doğrultusunda, 8 soruluk MD-PhD programı durum analizi anketi de Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından hazırlanarak, ikisi programı uygulamakta olan toplam 11 tıp fakültesine gönderildi. Fakülteler seçilirken, programı uygulama isteği olan ve Tıp Eğitimi Anabilim Dalı yapılanma sürecini tamamlamış akredite tıp fakülteleri göz önüne alındı ve dekanlarının yanıtlama oranı %63,6 (7/11) olarak belirlendi.

Yanıt veren tüm fakülteler bütünleşik programın hem temel bilimlere hem de klinik bilimlere akademik hekim yetiştirilmesi yolu ile katkıda bulunacağını ve inovatif (3. basamak) bir tıp fakültesinde programın gerekli olduğu düşünmektedirler. Katılımcılar tıp fakültesi öğrencisinin doktora programını tamamlamasında en çok sorun yaşanabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Fakültelerin programa öğrenci seçiminde farklı uygulama görüşleri bulunmakla birlikte, kabul edilen öğrenci sayısının toplam öğrenci sayısına oranının en fazla %4-5 olması konusunda görüş birliği bulunmaktadır.

Esas amacı “araştırmacı özelliği ön plana çıkan klinisyen hekim yetiştirme” olarak belirlenen Tıp-Bilim Doktorluğu Bütünleşik programının; olası sorunların ve mevzuatın ülkemiz ölçeğinde tartışılması, programdan mezun olan doktorların mevcut başarı ve çalışma koşulları durumunun araştırılması ve seçim kriterleri ile yetkinliklerin standardizasyonu sonucu yaygınlaştırılabileceği yönünde görüş birliğine varılmıştır.

**Tıp Dekanlar Konseyi Yürütme Kurulu Yabancı Dilde Tıp Eğitimi Ve Tıp Bilim Doktoru (Md-PhD) Bütünleşik Programı Komisyonu**

Prof. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Bülent Altun, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Yasemin Alanay, Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Gülfem Çelik, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Akın Levent, Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Sina Ercan, Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Doç. Dr. Serdar Durdağ, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı

## **TIP DEKANLARI KONSEYİ YÜRÜTME KURULU (Onay İmzaları)**

Prof. Dr. Bülent Altun  
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, Ankara (Başkan)

Prof. Dr. Haldun Müderrisoğlu  
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, Ankara (İkinci Başkan)

Prof. Dr. Hakan Poyrazoğlu  
Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, Kayseri (Sekreter)

Prof. Dr. Sema Arıcı  
Bezmialem Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, İstanbul (Üye)

Prof. Dr. Ahmet Muzaffer Demir  
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan V., Edirne (Üye)

Prof. Dr. Ali Arslantaş  
Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, Eskişehir (Üye)

Prof. Dr. Cemil Gürgün  
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı, İzmir (Üye)